

Παρέμβαση φορέων και κινήσεων πολιτών για τα ζητήματα της ενέργειας

Ποιοι είμαστε και τι επιδιώκουμε

Οι φορείς και οι κινήσεις των πολιτών, που υπογράφουμε αυτό το κείμενο, έχουμε αφιερώσει μεγάλο μέρος της συλλογικής μας δράσης σε ζητήματα που αφορούν ενεργειακές δραστηριότητες κάθε τύπου, ειδικότερα στον τομέα της ηλεκτροπαραγωγής, σε πολλές περιοχές της χώρας. Πρόσθετα κοινά χαρακτηριστικά των συλλογικοτήτων μας αποτελούν η άμεση και βιωματική σχέση με τις συνέπειες αυτών των δραστηριοτήτων, καθώς και ο τρόπος προσέγγισης του ζητήματος της ενέργειας (από το μερικό στο γενικό και από το τοπικό στο εθνικό και το οικουμενικό). Το γεγονός ότι οι προεκτάσεις των επιμέρους καθημερινών προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε ανάγονται, πάντα σχεδόν, σε σχεδιασμούς και πολιτικές ευρύτερες (σε εθνικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο) μας οδήγησε στην ανάληψη μιας πρωτοβουλίας αναζήτησης ενιαίου τρόπου ερμηνείας και εξήγησης των όσων συμβαίνουν, κοινού λόγου και, γιατί όχι, κοινών δράσεων, από τη σκοπιά των τοπικών κοινωνιών και των ενεργών πολιτών.

Δεν επιδιώκουμε να υποκαταστήσουμε την πολιτεία, ούτε να παίξουμε το ρόλο του φορέα του ενεργειακού σχεδιασμού. Έχουμε πλήρη συνείδηση του ρόλου που μας αντιστοιχεί, που δεν είναι άλλος από την υπεράσπιση μιας αντίληψης από μια ορισμένη κοινωνική θέση, που είναι θέση συλλογικής κοινωνικής ευθύνης και αλληλεγγύης. Σε όσους μας εγκαλούν για την απροθυμία μας (ή την αδυναμία μας) να συνδιαμορφώσουμε ένα “εθνικό” ενεργειακό μοντέλο, παραγνωρίζοντας τις θετικές μας προτάσεις, απαντούμε ότι ο ρόλος αυτός ανήκει σε αυτούς που διαχειρίζονται την εξουσία ή σε όσους φιλοδοξούν να τη διαχειριστούν. Υποχρέωση των τοπικών ή των θεματικών κοινωνικών κινημάτων είναι να επεξεργαστούν, να προβάλουν και να υποστηρίξουν αυτό που μας ενώνει σαν πολίτες χρήστες και καταναλωτές της ενέργειας, σαν κατοίκους περιοχών ανάπτυξης ενεργειακών δραστηριοτήτων και σαν υποδοχείς των όποιων επιπτώσεων από τη λειτουργία τους, χωρίς καμιά απολύτως ενοχή. Συγκρουόμενοι, όταν και όπου χρειάζεται, με μικρότερα ή μεγαλύτερα συμφέροντα, και αμφισβητώντας ακόμη και κεντρικές επιλογές στην οικονομία και την ενέργεια. Επιλογές που για πολλούς μπορεί να φαντάζουν σαν δεδομένες ή δύσκολα ανατρέψιμες, δεν παύουν, όμως, να αποτελούν τη γενεσιουργό αιτία των περισσότερων από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε.

Πως εισπράττουμε το πρόβλημα

Η ενέργεια και η χρήση της δεν είναι στοιχείο μόνο των σύγχρονων κοινωνιών. Υπήρξε βασικό συστατικό όλων των κοινωνικών σχηματισμών, τόσο για τη συντήρηση και αναπαραγωγή τους, όσο και για την παραγωγή πλεονάζοντος πλούτου. Οι διαδικασίες με τις οποίες εξασφαλιζονταν και εξασφαλίζεται, ακόμη, το απαραίτητο απόθεμα ενέργειας διέπονταν από τις ίδιες οικονομικές αρχές και την αδικία που συνοδεύει τις κοινωνίες αυτές. Παρ’ όλα αυτά, είναι, ίσως, ένα σημείο των καιρών το γεγονός ότι πλέον, κάθε αναφορά στο ζήτημα της ενέργειας γίνεται με αρνητικό τρόπο. Από την πλευρά μας, έχουμε μια εξήγηση γι αυτό.

Ο λόγος για τον οποίο το ζήτημα της ενέργειας έχει πάρει τις σημερινές εκρηκτικές διαστάσεις, σε παγκόσμιο επίπεδο, είναι η τεράστια διόγκωση των εμφανιζόμενων σαν απαραίτητων ενεργειακών αναγκών. Η διόγκωση αυτή έρχεται σαν συνέπεια τόσο της ανάγκης των οικονομικά καθυστερημένων χωρών να διεκδικήσουν το δικό τους μερίδιο στην “ανάπτυξη”, όσο, και κυρίως, της ανάγκης εξυπηρέτησης ενός μοντέλου ανάπτυξης των πιο προηγμένων χωρών, που οδηγεί στη συνεχή οικονομική διόγκωση. Η μετατροπή, εξάλλου, της ενέργειας σε ένα συνηθισμένο καταναλωτικό προϊόν ωθεί καθημερινά σε μια λογική υπερπαραγωγής και υπερκατανάλωσης ενέργειας, που υπηρετείται από κατασκευασμένα πολιτιστικά και κοινωνικά πρότυπα. Είναι προφανές ότι, σε ένα τέτοιο τοπίο, ο έλεγχος των πλουτοπαραγωγικών πηγών, που συνδέονται με φυσικούς ενεργειακούς πόρους, αποτελεί άμεση προτεραιότητα των ισχυρών του κόσμου, είτε χωρών και κυβερνήσεων, είτε των μονοπωλίων στο χώρο της ενέργειας. Η τάση αυτή είναι γνωστό ότι έχει οδηγήσει σε πολέμους, στρατιωτικές επεμβάσεις, οικονομικές εξαρτήσεις και ανισοτιμία στις διεθνείς σχέσεις, ενώ σε κάποιες άλλες περιπτώσεις έχει αποτελέσει μοχλό αντίστασης των εκμεταλλευόμενων χωρών και λαών (π.χ. Βενεζουέλα).

Πέρα, όμως, από τις πλευρές που σχετίζονται με τον εκμεταλλευτικό και ανισότιμο χαρακτήρα των καπιταλιστικών κοινωνιών οι δραστηριότητες, τις τελευταίες δεκαετίες, στον τομέα της ενέργειας έχουν φέρει στην επιφάνεια και μια σειρά προβλήματα που υπερβαίνουν το στενό σχήμα εκμεταλλευτών - εκμεταλλευομένων. Τέτοια είναι η υπερεκμετάλλευση και η εξάντληση των φυσικών πόρων, τα περιστατικά και οι κίνδυνοι μελλοντικών πυρηνικών ατυχημάτων, η περιβαλλοντική υποβάθμιση τεράστιων περιοχών, το φαινόμενο του θερμοκηπίου, στο οποίο έχουν τεράστια συμβολή οι ενεργειακές δραστηριότητες. Όλο και περισσότεροι άνθρωποι συνειδητοποιούν καθημερινά ότι, αν δεν ανακοπεί η ενεργειακή φρενίτιδα, μπαίνει σε άμεσο κίνδυνο το ίδιο το μέλλον του πλανήτη.

Στη χώρα μας, τα τελευταία χρόνια οι υπάρχουσες και οι σχεδιαζόμενες ενεργειακές δραστηριότητες έχουν προκαλέσει δυναμικές αντιδράσεις σε πολλές περιοχές της χώρας. Η εναντίωση σε πολλές από αυτές τις επιλογές αντιπροσωπεύει την άμεση ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας, της ελευθερίας των οικονομικών και κοινωνικών επιλογών, ιδιαίτερα, απέναντι στη “μονοκαλλιέργεια” και την εξάρτηση ολόκληρων περιοχών από το κάρβουνο (όπως συμβαίνει στις λιγνιτικές περιοχές και όπως απειλήθηκε να γίνει στις περιοχές του λιθάνθρακα). Σταδιακά, αναπτύσσονται προβληματισμοί και αμφισβητήσεις που συνδέονται με πανεθνικά και οικουμενικά προβλήματα (δεσμεύσεις στις εκπομπές ρύπων, κλιματική αλλαγή κλπ.), ενώ ένα μεγάλο μέρος των ενεργών πολιτών έχει αρχίσει να μιλά καθαρά για τον ενεργειακό σχεδιασμό, για τη χωροταξία και για το μοντέλο “ανάπτυξης”. Δεν πρέπει, επίσης, να παραβλέψουμε ότι ο επιθετικός τρόπος προώθησης των νέων, αλλά και παλιότερων, ενεργειακών δραστηριοτήτων αμφισβητεί ευθέως το δικαίωμα των τοπικών κοινωνιών να έχουν αποφασιστικό λόγο για όσα τις αφορούν. Είναι κοινό μυστικό ότι πολλές περιοχές μέγιστης περιβαλλοντικής υποβάθμισης αντιμετωπίζονται σαν “φέουδο” των εταιρειών που δραστηριοποιούνται σε αυτές, εκμεταλλευόμενοι την εργασιακή ανασφάλεια (ΔΕΗ στη Δυτική Μακεδονία, ΑΓΕΤ και ΔΕΗ στο Αλιβέρι, ΛΑΡΚΟ στη Λάρυμνα, Μυτιληναίος στην Αντίκυρα κλπ.).

Ιδιαίτερα τα δύο τελευταία χρόνια, με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα τον αγώνα κατά του λιθάνθρακα, τα ζητήματα της ενέργειας πήραν τόσο μεγάλη έκταση και για πρώτη φορά αμφισβητήθηκαν, στην πράξη και στη θεωρία, κεντρικές ενεργειακές επιλογές. Υπάρχουν, συνεπώς, οι προϋποθέσεις για μια ουσιαστικότερη παρέμβαση στο συνολικό ενεργειακό πρόβλημα. Καθώς, όμως, το ζήτημα του ενεργειακού σχεδιασμού, από τα πράγματα, ξανανοίγει και καθώς νέα στερεότυπα (πυρηνική ενέργεια, φυσικό αέριο) τείνουν να πάρουν τη θέση του λιθάνθρακα, θα ήταν αφελής κανείς να πιστέψει ότι η υπόθεση κρίθηκε με την ακύρωση των σχεδίων για εγκατάσταση μονάδων λιθάνθρακα. Ένα νέο πεδίο κοινωνικών και πολιτικών αγώνων θα έχει σαν υπόβαθρο τα ζητήματα της ενέργειας, της χρήσης των φυσικών πόρων και των επιπτώσεών τους στο περιβάλλον.

Ποια είναι η δική μας αφετηρία

Το ενεργειακό πρόβλημα, λοιπόν, εκφράζεται με ένα διττό τρόπο: αφ’ ενός σαν βασική αιτία για τη σταδιακή απειλή του πλανήτη και αφ’ ετέρου σαν παράγοντα πλήρους κυριαρχίας του ιδιωτικού απέναντι στο κοινωνικό και του ατομικού απέναντι στο συλλογικό συμφέρον. Μια ριζική αντιμετώπιση του ζητήματος της διαχείρισης της ενέργειας θα περάσει αναγκαστικά μέσα από την ανατροπή αυτής της καταστρεπτικής ανισορροπίας. Και η ανατροπή αυτή δεν συνδέεται, απλά, με την υπέρβαση του σημερινού καπιταλιστικού τρόπου οργάνωσης των κοινωνιών, αλλά και με μια εκ βάθρων αναθεώρηση του κυρίαρχου μοντέλου της εκτατικής ανάπτυξης και της μεγέθυνσης και τον επαναπροσδιορισμό των κυρίαρχων προτύπων και των αξιών.

Αυτή η επιδίωξη μπορεί να εκφραστεί μέσα από ορισμένους βασικούς οικουμενικούς στόχους, που θα μπορέσουν να σηματοδοτήσουν μια διαφορετική αντίληψη για τα ζητήματα διαχείρισης της ενέργειας, ανεξάρτητα από τον ιδιαίτερο τρόπο με τον οποίο ο καθένας μας αντιλαμβάνεται την κοινωνία του μέλλοντος.

- Οι φυσικοί και ενεργειακοί πόροι να αντιμετωπιστούν σαν κοινή παγκόσμια περιουσία, των οποίων η διαχείριση πρέπει να γίνεται με κριτήρια κοινωνικής δικαιοσύνης και ισοτιμίας στις διεθνείς σχέσεις

- Προσαρμογή σε μοντέλα που θα αποτρέπουν καταστροφικές εξελίξεις και θα διασφαλίζουν το μέλλον του πλανήτη.
- Αμφισβήτηση της άνευ όρων και ορίων ανάπτυξης. Ανάδειξη του αυξανόμενου ρόλου της περιβαλλοντικής προστασίας.
- Αμφισβήτηση των अपαράδεκτων σημερινών καταναλωτικών προτύπων που προβάλλονται και επιβάλλονται σε όλους τους τομείς δημόσιας ζωής.

Πως διαμορφώνεται το ενεργειακό τοπίο, στον τομέα της ηλεκτροπαραγωγής

Παρά τις όποιες προσπάθειες ελέγχου και περιορισμού των πιο ρυπογόνων ενεργειακών δραστηριοτήτων, σε διεθνές επίπεδο, εξακολουθεί να κυριαρχεί ο νόμος του οικονομικού συμφέροντος. Γι αυτό εξακολουθούν να κατασκευάζονται εκατοντάδες νέες ανθρακικές μονάδες, ενώ η πρόσφατη κρίση με το φυσικό αέριο επανέφερε με μεγαλύτερη ένταση την απειλή νέων πυρηνικών εγκαταστάσεων, ειδικά, στην Ευρώπη. Το γεγονός αποτυπώθηκε και στην πρόσφατη ψηφοφορία στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο (“... είναι σημαντικό να διατηρηθεί η συμβολή της πυρηνικής ενέργειας στο ενεργειακό μίγμα, και για τον σκοπό αυτό να προωθηθεί χωρίς καθυστέρηση η θέσπιση ενός εναρμονισμένου ρυθμιστικού και οικονομικού πλαισίου που θα διευκολύνει τις αναγκαίες αποφάσεις επενδύσεων. Καλεί την Επιτροπή να καταρτίσει ειδικό χάρτη πορείας για τις επενδύσεις στην πυρηνική ενέργεια”), αλλά και στη συνεχιζόμενη προσπάθεια καλλιέργειας κλίματος αποδοχής της πυρηνικής ενέργειας στη χώρα μας.

Πριν λίγες μέρες οι Ευρωπαίοι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας, ανάμεσά τους και η ΔΕΗ, υπέγραψαν κείμενο διακήρυξης προς την Ε.Ε., σύμφωνα με την οποία: “οι υπογράφωντες τη Διακήρυξη δεσμεύονται ότι μέχρι το 2050 θα παρέχουν ηλεκτρικό ρεύμα που θα παράγεται χωρίς εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, υπό την προϋπόθεση ότι οι πολιτικοί ηγέτες της Ε.Ε. θα τους διασφαλίσουν πρόσβαση σε μία ευρεία γκάμα επιλογών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας - αποδοτικές καθαρές τεχνολογίες ορυκτών καυσίμων που θα περιλαμβάνουν δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα, υψηλής απόδοσης συνδυασμένη παραγωγή θερμότητας και ηλεκτρισμού και πυρηνική ενέργεια, παράλληλα με ανανεώσιμες πηγές”. Φαίνεται, επίσης, ότι βαδίζουμε σε μια κατεύθυνση ενσωμάτωσης των εθνικών σχεδιασμών σε ένα ενιαίο ευρωπαϊκό πλαίσιο.

Στην Ελλάδα, η θετική εξέλιξη στο θέμα του λιθάνθρακα, φέρνει ξανά στην επικαιρότητα το θέμα του ενεργειακού σχεδιασμού. Όπως, ίσως, είναι γνωστό, οι προηγούμενες δύο απόπειρες έγκρισης μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού (Αύγουστος 2007 και Ιούνιος 2008) οδηγήθηκαν σε αδιέξοδο, κυρίως, λόγω της επιμονής στο θέμα του λιθάνθρακα. Στις επίσημες διακηρύξεις έχει εκφραστεί η πρόθεση για αύξηση της συμμετοχής του φυσικού αερίου και των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα και για μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας.

Στην πράξη, όμως, αυτό που διαπιστώνουμε είναι:

- Αποσπασματικά μέτρα στην κατεύθυνση της εξοικονόμησης ενέργειας. Φυσικά, ούτε λόγος να γίνεται για μακροπρόθεσμες πολιτικές περιορισμού της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας. Αντίθετα, όλα ξεκινούν από μια υπερεκτίμηση των ενεργειακών αναγκών, που, ακόμα και με τις υπάρχουσες συνθήκες, αποδεικνύεται ανεδαφική. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας το 2008, η οποία αυξήθηκε μόλις κατά 0,76 %, έναντι πρόβλεψης 2,5 - 3,5 %.
- Επιθετική στις τοπικές κοινωνίες, συγκεντρωτική, υπερμεγέθης για τα δεδομένα του ελληνικού τοπίου και ανεξέλεγκτη, κατά κανόνα, πολιτική χωροθέτησης και ανάπτυξης των ΑΠΕ, γεγονός που δημιουργεί αντιδράσεις και εμποδίζει μια γενναία συμμετοχή τους στο ενεργειακό μείγμα. Με αυτόν τον τρόπο αποδυναμώνονται, στην πράξη, οι δύο βασικοί τομείς που θα μπορούσαν να καθορίσουν έναν ριζικό αναπροσανατολισμό του μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού.
- Επιμονή στην κάλυψη του λεγόμενου φορτίου βάσης με θερμικούς σταθμούς, που σημαίνουν νέες λιγνιτικές μονάδες, υπέρμετρη ανάπτυξη μονάδων φυσικού αερίου (με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα αυτό του νέου ενεργειακού κέντρου, με επίκεντρο τη Βοιωτία) και, τέλος, ανοιχτό παράθυρο στην επαναφορά του λιθάνθρακα: “εφόσον διαπιστωθεί ότι έως το 2010 δεν θα

υπάρξει ουσιαστική πρόοδος στον τομέα αυτόν δεν θα διστάσει, όπως διαμηνύεται αρμοδίως, να επαναφέρει το θέμα του λιθάνθρακα, με γνώμονα την ασφάλεια του εγχώριου ενεργειακού συστήματος”.

- Διατήρηση και επέκταση του καθεστώτος της απελευθερωμένης αγοράς ενέργειας, καθώς και των ρυθμίσεων που περιορίζουν συνεχώς το δημόσιο και κοινωνικό έλεγχο στον τομέα της ενέργειας και δημιουργούν προϋποθέσεις ανεξέλεγκτων αυξήσεων στην τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος.

Αν δεν περιοριστούμε στον τομέα της ηλεκτροπαραγωγής, διαπιστώνουμε ότι τα πετρελαιοειδή προϊόντα καλύπτουν το 60 %, περίπου, της πρωτογενούς διάθεσης ενέργειας. Ενώ, στο επίπεδο της τελικής κατανάλωσης το ποσοστό αυτό είναι της τάξης του 70 %. Την ιδιαίτερα αρνητική αυτή πραγματικότητα έρχονται να επιβεβαιώσουν οι νέες τεράστιες επενδύσεις της επέκτασης των διυλιστηρίων των ΕΛ.ΠΕ. (πρώην ΠΕΤΡΟΛΑ) και της ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (αύξηση της διυλιστικής ικανότητας κατά 60.000 βαρέλια την ημέρα).

Τι μπορούμε να κάνουμε σήμερα

Επιλέγουμε να μην περιοριστούμε στην καταγγελία του υφιστάμενου καθεστώτος. Ούτε να περιοριστούμε στο ρόλο του απλού θεατή των όσων σχεδιάζονται και υλοποιούνται. Χωρίς να καλλιεργούμε αυταπάτες, είμαστε αποφασισμένοι να αξιοποιήσουμε και την παραμικρή χαραμάδα για να βελτιώσουμε το θλιβερό παρόν και να περιορίσουμε τις μελλοντικές αρνητικές εξελίξεις. Για τους εξής λόγους: επειδή έχουμε να κάνουμε με τη δραματική επιδείνωση των συνθηκών ζωής χιλιάδων συμπολιτών μας, γεγονός που δεν μπορεί να μας αφήνει αδιάφορους. Επειδή αποδεικνύεται, στην πράξη, ότι τα όσα σχεδιάζονται δεν είναι μονόδρομος, υπάρχουν και άλλες λύσεις. Επειδή οι επιμέρους επιτυχίες ενισχύουν την αυτοπεποίθηση των πολιτών, καλλιεργούν την εμπιστοσύνη στους αγώνες και δημιουργούν το έδαφος για τη συνέχισή τους. Επειδή, τέλος, ανοίγουν πεδία ευρύτερων συσπειρώσεων, ανοίγματος του διαλόγου και ουσιαστικής εμβάθυνσης των στόχων.

Σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, συνειδητοποιείται η **ανάγκη για τη δημιουργία ενός ευρύτερου κινήματος για τα ζητήματα της ενέργειας**, που θα συνενώνει όλες τις σχετικές πρωτοβουλίες που αναπτύσσονται. Ένα κίνημα που θα ενσωματώνει στη δράση του και τους ευρύτερα αποδεκτούς στόχους του διεθνούς περιβαλλοντικού κινήματος, για περιορισμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, την εξοικονόμηση ενέργειας και τη γενναία συμμετοχή των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο.

Από αυτήν την προσπάθεια δεν θα μπορούσε να εξαιρεθεί η παρέμβαση στον όποιο δημόσιο διάλογο για το νέο μακροχρόνιο ενεργειακό σχεδιασμό, έτσι ώστε:

- να υπάρξει σαφής και αιτιολογημένη αποτύπωση των πραγματικών (σημερινών και μελλοντικών) αναγκών σε ηλεκτρική ενέργεια, με διάθεση αμφισβήτησης καθιερωμένων στρεβλών “αναπτυξιακών” προτύπων
- να εφαρμοστούν δεσμευτικές πολιτικές εξοικονόμησης ενέργειας, γεγονός που μπορεί να διαφοροποιήσει ριζικά τη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας
- οι όποιες πραγματικές ανάγκες προκύπτουν, με βάση τα παραπάνω, να αντιμετωπιστούν με ισχυρό δημόσιο σχεδιασμό, που θα έχει ουσιαστικά χαρακτηριστικά, δεν θα αποτελεί ευκολόγιο και δεν θα περιορίζεται στην επίκληση των ευαισθησιών των παραγωγών ενέργειας, όπως συνέβη με τα σχέδια που προηγήθηκαν. Αυτό σημαίνει, πρακτικά, ότι θα περιλαμβάνει σαφή εκτίμηση των αναγκών, δεσμευτικό προσδιορισμό του ενεργειακού μείγματος, πρόβλεψη χωροθέτησης των νέων εγκαταστάσεων με αποφασιστικό κοινωνικό έλεγχο, δεσμευτικό σχέδιο απόσυρσης των παλιών και πιο ρυπογόνων μονάδων
- να αντιμετωπιστεί η υπάρχουσα σκληρή πραγματικότητα των λιγνιτικών περιοχών και να εφαρμοστεί σχέδιο σταδιακής απεξάρτησης από το λιγνίτη. Το φυσικό αέριο, παρ’ ότι ανήκει στα ορυκτά καύσιμα, είμαστε υποχρεωμένοι να το αποδεχτούμε για μια μεγάλη χρονική περίοδο ως μεταβατική μορφή προς τις καθαρές μορφές ενέργειας. Είναι λιγότερο ρυπογόνο από το λιγνίτη και μπορεί να χρησιμοποιηθεί άμεσα στην τελική κατανάλωση, εξοικονομώντας τεράστια ποσά ενέργειας. Παράλληλα, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και στην ηλεκτροπαραγωγή,

ενισχύοντας τις υπάρχουσες λιγνιτικές μονάδες και ανεβάζοντας το βαθμό απόδοσής τους στο 40-45 %, με προφανείς θετικές επιπτώσεις στον περιβαλλοντικό “χειμώνα” των λιγνιτικών ενεργειακών κέντρων της Δυτικής Μακεδονίας και της Μεγαλόπολης

- χρειάζεται, ωστόσο, να αποτραπεί η ανεξέλεγκτη χρήση του φυσικού αερίου (και για λόγους οικονομικούς και εξάρτησης), με τη δημιουργία ενός νέου τεράστιου ενεργειακού κέντρου, σαν αυτό που έχει αρχίσει να υλοποιείται στην περιοχή της ανατολικής Στερεάς και, ιδιαίτερα, της Βοιωτίας, καθώς και με τις νέες μονάδες στο Θριάσιο πεδίο και τη Μεγαρίδα, που βρίσκονται στο στάδιο της λήψης απόφασης για εγκατάσταση
- να υπάρξει κατηγορηματική απόρριψη της χρήσης της πυρηνικής ενέργειας, σαν εναλλακτικής λύσης και, μάλιστα, “πράσινης”
- να εφαρμοστεί συνολικό σχέδιο διαχείρισης των υδατικών πόρων, με την αποτροπή νέων μεγάλων φραγμάτων και φαραωνικών υδροηλεκτρικών έργων, κάποια από τα οποία επιχειρείται να ντυθούν και με περιβαλλοντικό μανδύα (όπως η εκτροπή του Αχελώου). Να σταματήσει τώρα η κατασκευή του φράγματος Συκιάς και η ολοκλήρωση του φράγματος Μεσοχώρας, στον Αχελώο.
- να ανοίξει μια ολοκληρωμένη συζήτηση, μέσα στην κοινωνία, για την αξιοποίηση των ΑΠΕ, έτσι ώστε οι οποιεσδήποτε αποφάσεις να παίρνονται με την προϋπόθεση ενός ολοκληρωμένου χωροταξικού σχεδιασμού, να έχουν τη συναίνεση των τοπικών κοινωνιών, να μην παραβιάζουν τις αρχές της αειφορίας και της βιώσιμης ανάπτυξης και να είναι προσαρμόσιμες, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, στο φυσικό τοπίο
- να αξιοποιηθεί όλο το φάσμα των διαθέσιμων τεχνικών, αλλά και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της χώρας, ανάμεσα σε αυτές και η γεωθερμία, ιδιαίτερα αυτή της υψηλής ενθαλπίας
- να υποστηριχθεί η αποκεντρωμένη λειτουργία μικρής κλίμακας έργων ΑΠΕ, κυρίως φωτοβολταϊκών, σε τοπικό επίπεδο, ακόμη και σε επίπεδο κτιρίων ή παραγωγικών μονάδων. Να ενθαρρυνθεί η εμπλοκή αυτοδιοικητικών και κοινωνικών φορέων σε αντίστοιχες δραστηριότητες, με στόχο την κάλυψη της δημόσιας και δημοτικής, τουλάχιστον, κατανάλωσης σε πρώτη φάση

Θα είμαστε παρόντες στο δημόσιο διάλογο

Δηλώνουμε την πρόθεσή μας να συμβάλλουμε σε έναν ανοιχτό και απροκατάληπτο δημόσιο διάλογο, που από τα πράγματα έχει ανοίξει. Θα είναι χρήσιμο ο δημόσιος αυτός διάλογος να συμπεριλάβει και το νέο σχέδιο του μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού. Θέλουμε να ελπίζουμε ότι, αυτή τη φορά, η “δημόσια διαβούλευση” δεν περιοριστεί σε μια μικρή ομάδα αποδεκτών και δεν θα γίνει με όρους αδιαφάνειας. **Απαιτούμε να οργανωθούν δημόσιες παρουσιάσεις - συζητήσεις του σχεδίου, σε βασικές περιοχές ενεργειακών δραστηριοτήτων.**

Από την πλευρά μας δεν θα συμβιβαστούμε με το ρόλο των κομπάρσων ή των θεατών που μας επιφυλάσσουν. Σήμερα, **νοιώθουμε την ανάγκη και έχουμε την ικανότητα να συνεχίσουμε να μιλάμε δημόσια και δυνατά.** Θα συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε για να κατοχυρώσουμε αυτά που έχουμε, ήδη, πετύχει και για να κερδίσουμε και άλλα.

Σήμερα δίνουμε στη δημοσιότητα αυτό το κοινό κείμενο - πλαίσιο. Θα επιδιώξουμε ενιαία παρέμβαση στο νέο σχέδιο του μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού, όταν δοθεί στη δημοσιότητα και αφού πρώτα το μελετήσουμε. Θα προσπαθήσουμε να μονιμοποιήσουμε τη μεταξύ μας επικοινωνία και αλληλοενημέρωση, δημιουργώντας μια ανοιχτή κοινότητα συνεργαζόμενων και αλληλέγγυων συλλογικοτήτων, στη βάση της ιστιμίας και του σεβασμού των επιλογών της καθεμιάς, χωρίς να καταφύγουμε σε νέα οργανωτικά σχήματα. Θα κρατήσουμε το θεσμό των περιοδικών συναντήσεών μας για ανταλλαγή απόψεων ή οργάνωση κοινών δράσεων στο μέλλον. Θα προσπαθήσουμε να διευρύνουμε αυτόν το διάλογο, αναζητώντας συγκλίσεις και σημεία επαφής με πολίτες και κοινωνικά κινήματα, που δραστηριοποιούνται σε όλα τα ανοιχτά μέτωπα της δημόσιας ζωής.

- Αντιπυρηνικό παρατηρητήριο Μεσογείου
- Οικο-δίκτυο Δυτικής Μακεδονίας
- Οικολογική κίνηση Κοζάνης
- Οικολογική κοινωνική - παρέμβαση Πτολεμαΐδας
- Σύλλογος για την καταπολέμηση της ανεργίας και για την ανάπτυξη Αγ. Δημητρίου - Ρυακίου
- Σύλλογος περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής δήμου Δημ. Υψηλάντη
- Σύλλογος πληττομένων Μαυροπηγής
- Δίκτυο οικολογικών οργανώσεων Αιγαίου
- Σύλλογος προστασίας Αράχθου
- Πανελλαδική κίνηση ενάντια στην εκτροπή του Αχελώου
- Περιβαλλοντική οργάνωση “Αχελώου ρους”
- Επιτροπή αγώνα κατά των επεκτάσεων των ΕΛΠΕ (πρώην ΠΕΤΡΟΛΑ) και των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ
- Ενεργοί πολίτες Εύβοιας
- Ένωση Ταμυναίων πολιτών "Παρέμβαση" (Αλιβέρι)
- Παναιτωλοακαρνανικό μέτωπο
- Πολίτες της Αττικής για την ενέργεια
- Πρωτοβουλία για τη σωτηρία του Κορινθιακού
- Πρωτοβουλία πολιτών Θεσσαλονίκης ενάντια στο λιθάνθρακα
- Σύλλογος προστασίας περιβάλλοντος περιοχής Αλιβερίου
- Συμπράταξη Βοιωτών για το περιβάλλον
- Πολίτες κατά του λιθάνθρακα